Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	E. Ham/ J. Meijer	**Datum**	28 maart 2024
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	12242725
E-mail	moderniseringsekswerkbeleid@urecht.nl	**Onderwerp**	Stand van zaken modernisering sekswerkbeleid
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Sekswerk

Geachte leden van de raad,

We werken aan een stad waar sekswerkers schoon, veilig en transparant hun beroep kunnen uitoefenen. Op dit moment is daar onvoldoende ruimte voor (zie ook de raadsbrief Modernisering Sekswerkbeleid). Met de raadsbrief van 9 november 2023 informeerden wij u over de ontwikkelingen van de modernisering van ons sekswerkbeleid en de stand van zaken van de verschillende moties. In deze brief vertellen wij u graag over de recente ontwikkelingen ter voorbereiding van de proeftuinen thuiswerken en de kleinschalige locatie.

1. Stand van zaken aanpassen regelgeving

In de raadsbrief van 9 november 2023 gaven we aan dat we een raadsvoorstel voorbereiden voor het aanpassen van de regelgeving. Daarmee kunnen we de proeftuinen starten en het vergunningsproces voor exploitanten vereenvoudigen. Dit is een belangrijke stap op weg naar een stad waar sekswerkers veilig, schoon en transparant hun beroep kunnen uitoefenen

Thuissekswerk
We bereiden een wijziging van de APV voor waarin thuissekswerk wordt gereguleerd. Op basis hiervan kunnen we voorwaarden stellen waaronder we thuissekswerk willen toestaan. De voorgenomen wijzigingen en voorwaarden leggen we eind Q2 2024 aan u voor.

Om de proeftuin thuissekswerk te kunnen starten, is het daarnaast nodig sekswerk als beroep-aan-huis[1] in het omgevingsplan mogelijk te maken. We willen dit meenemen in de eerste wijziging omgevingsplan. Met de raadsbrief van 30 januari 2024 informeerden wij u over de ter inzagelegging hiervan. Het raadsvoorstel voor de eerste wijziging omgevingsplan leggen wij vlak voor of vlak na de zomer aan u voor.

Naar aanleiding van een raadsvraag over het meenemen van het onderwerp thuissekswerk in de eerste wijziging omgevingsplan, kan op deze wijze eerst, via het raadsvoorstel wijziging APV, het raadsdebat plaatsvinden over thuissekswerk en daarna over de eerste wijziging omgevingsplan.

[1] Binnen het begrip bedrijf-aan-huis

Daarbij zullen we het raadsstandpunt op basis van het gevoerde debat over de wijziging van de APV verwerken in het raadsvoorstel voor de vaststelling van de eerste wijziging omgevingsplan.

Kleinschalige locaties
Ook voor de proeftuin kleinschalige locatie actualiseren we de APV. Deze wijzigingen leggen we in Q4 2024 aan u voor. We hebben hier te maken met het vraagstuk van schaarse rechten. Het aantal kleinschalige locaties is beperkt en daarmee schaars. De verdeling van schaarse rechten is aan juridische regels gebonden. Omdat we hier zorgvuldig mee om willen gaan, vraagt dit meer tijd van ons. Meer hierover leest u hieronder bij de toelichting op motie #156.

2. Platform Sekswerk Utrecht

In februari 2024 zijn we gestart met het Platform Sekswerk Utrecht. Tijdens de eerste bijeenkomst waren sekswerkers van de klankbordgroep, Belle Hulp- en Dienstverlening, toezicht en handhaving en de politie aanwezig. De focus van het gesprek lag op kennismaken, het maken van samenwerkingsafspraken en het bepalen van het gezamenlijke doel. Door naar elkaar te luisteren, expertise uit te wisselen en van elkaar te leren, zetten we een betekenisvolle stap in het samen werken aan een stad waar sekswerkers veilig hun beroep kunnen uitoefenen.

3. De opdracht voor lerend evalueren

Mede op basis van input van verschillende belanghebbenden hebben we een opdracht geformuleerd voor het proces van lerend evalueren. Onderdeel van deze opdracht is dat we vragen een plan op te stellen om samen met betrokkenen te komen tot een gedragen plan van aanpak voor het lerend evalueren en het uitvoeren hiervan. Begin maart vroegen we drie onderzoekspartijen een offerte uit te brengen.

Doel van het ‘lerend evalueren’ is gedurende de looptijd samen met betrokken partijen te leren van de praktijkervaringen vanuit de proeftuinen en te toetsen of de gewenste effecten van het beleid worden bereikt. Op basis hiervan kunnen we tussentijds bijsturen als dat nodig is. Het lerend evalueren draagt daarmee bij aan het realiseren van veilig en duurzaam sekswerk in Utrecht. De definitieve gunning vindt eind mei 2024 plaats.

4. Stand van zaken overige moties

<u>Motie 161: locaties vinden zichzelf niet</u>
Met deze motie vroeg u hoe we ons gaan inspannen om een geschikte kleinschalige locatie te vinden. We spraken hierover met onder meer sekswerkers, ondernemers, een aantal leden van de wijkplatforms en de politie.

Potentiële ondernemers weten het beste wat de markt vraagt en welke locaties aansluiten bij hun beoogde bedrijfsvoering. Een locatie moet vanuit bedrijfseconomisch perspectief aantrekkelijk zijn. Ondernemers hebben veelal ervaring met het vinden van een locatie, en soms ook al concrete ideeën over wat een geschikte locatie kan zijn. Door de zoektocht naar een locatie bij de ondernemer te laten, verwachten we dat vraag en aanbod in de stad het snelst bij elkaar komen. Daarbij speelt mee dat we voor andere ondernemers doorgaans ook geen locatie zoeken.

Om geïnteresseerde ondernemers te helpen bij het vinden van een geschikte locatie, stelden we vast welke uitgangspunten wij hanteren binnen de proeftuin kleinschalige locaties (collegebesluit d.d. 26 maart). Belangrijkste uitgangspunt is dat elke locatie vraagt om maatwerk. Elke locatie kent immers specifieke omgevingsfactoren die bepalen of een locatie wel of niet geschikt is. Wel zien we een

aantal aandachtspunten die gelden voor elke kleinschalige locatie, en aanvullende voor kleinschalige locaties die raamsekswerk aanbieden (zie kader hieronder).

Aandachtspunten bij de beoordeling van de geschiktheid van een kleinschalige locatie

- De sociale veiligheid moet goed zijn. Klanten, sekswerkers en anderen moeten zich veilig voelen in de omgeving van de locatie.
- Klanten en sekswerkers moeten in staat zijn om op een veilige en zelfstandige manier naar een kleinschalige locatie te reizen. Ook als zij geen auto hebben.
- We vinden locaties met de functie ‘werken’ het meest passend. Een sekswerkbedrijf is immers een bedrijf.
- Sekswerklocaties moeten niet te dicht bij elkaar zitten. Om clusters van sekswerklocaties te voorkomen en het kleinschalige karakter te kunnen blijven waarborgen.

Aanvullende aandachtspunten bij de beoordeling van een kleinschalige locatie met raamsekswerk

- Publiek moet op een veilige manier langs de ramen kunnen lopen. Langsrijden vinden we niet overeenkomen met ons mobiliteitsbeleid.
- Er moet een alternatieve route zijn voor inwoners of bezoekers die niet met raamsekswerk geconfronteerd willen worden.
- Locaties hebben een passende afstand tot voorzieningen voor personen in een kwetsbare positie, zoals mensen met een verslavings- of psychiatrische problematiek.
- Raamsekswerk is minder passend in woongebieden. Helemaal ondenkbaar is het niet dat er in een woongebied toch een geschikt pand op een passende plek wordt gevonden. Daarom sluiten we dit niet uit.

Ook keken we naar welke gebiedstypen in de stad we meer of minder geschikt vinden (zie kader hieronder). Deze zijn ook onderdeel van bovengenoemd collegebesluit.

Meest geschikte gebieden voor een kleinschalige locatie
Gebieden met een mix aan functies zien we als meest geschikt. Dit zijn gebieden waar functies als wonen, werken, winkelen en horeca gemengd voorkomen. In deze gebieden is er de nodige ‘reuring’ op straat, wat goed is voor de sociale veiligheid. De bereikbaarheid (met fiets of OV) is er bovendien doorgaans goed. Bij de huidige privéhuizen zien we dat een sekswerklocatie in een gemengd gebied goed werkt.

Geschikte gebieden voor een kleinschalige locatie
Gebieden met meer nadruk op winkelen, wonen of werken zien wij ook als mogelijk geschikt. Deze gebieden trekken de nodige mensen en verkeersbewegingen aan, wat goed is voor de sociale veiligheid, al kan het er ’s avonds ook stil zijn. De bereikbaarheid is er meestal goed.

Minst geschikte gebieden voor een kleinschalige locatie
Bedrijventerreinen en het buitengebied zien we als het minst geschikt. De sociale veiligheid en bereikbaarheid zijn daar vaak minder goed. We sluiten echter niet uit dat daar oplossingen voor kunnen zijn.

Actief in gesprek met ondernemers
De komende tijd gaan we actief in gesprek met (potentieel) geïnteresseerde ondernemers van seksbedrijven over onze ambitie om 1 of 2 kleinschalige locaties te realiseren, en de aandachtspunten die wij hebben aangaande de locatie(s) daarvoor. Zodat geïnteresseerden weten waar zij rekening mee kunnen houden in hun zoektocht.

Daarnaast gebruiken we de benoemde aandachtspunten om als gemeente een goede afweging te kunnen maken over een potentiële locatie.

Als een ondernemer met een potentiële locatie zich aandient, gaan we met diegene in gesprek om de kansrijkheid van de locatie in te schatten. Waar mogelijk ondersteunen we bij de vervolgstappen, rekening houdend met de vastgestelde termijnen, om deze omgevingsrechtelijk mogelijk te maken.

In gesprek met de buurt
De afgelopen periode hebben we opnieuw gesproken met een aantal leden van de wijkplatforms. We vinden het van belang om perspectieven van inwoners vroegtijdig mee te nemen, ook als er nog geen concrete locatie op het oog is.

Op het moment dat dit wel zo is, starten we een uitgebreider participatieproces. We begrijpen dat mogelijk niet iedereen enthousiast zal zijn over een sekswerklocatie in de eigen buurt. En dat er vragen en zorgen kunnen zijn. We betrekken de buurt vroegtijdig. Dit betekent dat we vanaf het begin het gesprek met omwonenden voeren over mogelijke dilemma's, verschillende perspectieven en eventuele zorgen en maatregelen.

Financiële positie van potentiële exploitanten
Net als sekswerkers kunnen ondernemers ervaren dat zij een beperktere toegang hebben tot financiële dienstverlening waaronder leningen, omdat zij een seksbedrijf uitbaten. We weten dat dit de mogelijkheden voor ondernemers beperkt, maar het rendabel exploiteren van een kleinschalige locatie is naar verwachting nog steeds mogelijk. De afgelopen maanden zijn er landelijk goede stappen gezet door het toegankelijker maken van zakelijke rekeningen en zakelijke schadeverzekeringen voor sekswerkers. We zijn blij met deze ontwikkelingen en zullen blijven pleiten voor het wegnemen van barrières voor ondernemers en sekswerkers.

We zijn eveneens bereid om een collectief van sekswerkers in de opstartfase te ondersteunen door het beschikbaar stellen van middelen voor advies en ondersteuning. Er heeft zich op dit moment nog geen collectief bij ons gemeld.

Eigen vastgoed of grond is nu niet kansrijk
We keken of er gemeentelijke panden of gronden mogelijk geschikt zijn voor een kleinschalige locatie. Er blijkt weinig beschikbaar, en wat wel voorhanden is, vraagt forse investeringen om te worden ontwikkeld. De business-case voor potentiële exploitanten is daarmee naar verwachting niet gunstig.

De eventuele ontwikkeling van een gemeentelijke locatie kost daarnaast veel tijd. Gegeven de ambitie om op korte termijn een dergelijke locatie te starten, schatten wij in dat commercieel vastgoed kansrijker is. Verkoop of verhuur van panden of gronden aan derden vraagt bovendien om een verdeelsystematiek waarbij iedereen die dat wil, kan meedingen (Didam-arrest). Ervaringen met de tenders bij het Zandpad hebben geleerd dat dit langdurige en kostbare processen kunnen zijn, die niet zonder meer tot succes leiden.

Eind 2024 bekijken we of deze aanpak in voldoende mate leidt tot kansrijke initiatieven, en wat er mogelijk nodig is om hierin bij te sturen. Hiermee doen wij de motie af.

<u>Motie 156: verlengen proeftuinen</u>
Met deze motie roept u op de mogelijkheid open te houden de proeftuinen na drie jaar met drie jaar te verlengen. We staan hier positief tegenover als uit het lerend evalueren blijkt dat verlenging van een proeftuin de ontwikkeling van veilig, schoon en transparant sekswerk in de stad zal bevorderen. Het verlengen van een proeftuin en het lerend evalueren hiervan kost capaciteit en geld. Mocht het nodig

zijn één of beide proeftuinen te verlengen, zullen we uw raad hierover een voorstel voorleggen. Daarmee doen wij de motie af.

Schaarse rechten
Ter voorbereiding van de proeftuinen en ook naar aanleiding van de hierboven benoemde motie #156, onderzochten wij of we de vergunningsduur voor seksbedrijven willen aanpassen. Duidelijk werd dat we ook bij seksbedrijven te maken hebben met schaarse rechten en dat dit invloed heeft op de vergunningsduur. Voor deze bedrijven geldt namelijk dat de vergunningen schaars zijn en dat deze voor bepaalde tijd, en via een vastgestelde verdeelmethodiek moeten worden verleend. De duur van de vergunningen moet daarbij gebaseerd zijn op de terugverdientijd van een onderneming. Op dit moment is dit nog niet zo geregeld.

De terugverdientijd van een seksbedrijf is voor zover ons bekend niet eerder onderzocht. Het is daarom lastig om de juiste vergunningsduur te bepalen. Omwille van de zorgvuldigheid vragen we een extern bureau dit te onderzoeken. Omdat dit tijd vraagt, zullen we het wijzigingsvoorstel APV ten aanzien van seksbedrijven (inclusief vergunningsduur) in Q4 2024 aan u voorleggen. In de tussentijd gaan we, zoals bij motie #161 vermeld, het gesprek aan met ondernemers over mogelijke locatie(s).

Motie 169: gemarginaliseerde sekswerkers
Deze motie (#169) vroeg ons om met Belle Hulpverlening (Tussenvoorziening) en de Klankbordgroep in gesprek te gaan over wat er nodig is om ook gemarginaliseerde sekswerkers een plek te geven binnen de proeftuinen. In de vorige raadsbrief gaven we aan dat we hierover met de Klankbordgroep in gesprek zijn geweest en dat deze zich daar nog op beraadde. Vanuit de Klankbordgroep is op de eerdere adviezen geen aanvulling meer gekomen.

Sekswerkers in een kwetsbare positie kunnen te maken hebben met verslaving, schulden-problematiek, geen (stabiele) huisvesting en/of psychische problematiek. Meestal gaat het om een combinatie hiervan, waardoor mensen in de overlevingsstand staan. Dit kan het moeilijk maken om een werkplek te vinden en die te houden, omdat het van mensen vraagt te zorgen voor structuur in hun leven. Werken in een kleinschalige locatie vraagt onder andere dat sekswerkers instaat zijn vooraf te bepalen waar en wanneer ze willen werken, de huur (op tijd) te betalen en te werken in een omgeving waarin eisen worden gesteld.

De proeftuin kleinschalige locatie is daarom voor deze sekswerkers nauwelijks haalbaar of haalbaar te maken. Ook voor een exploitant is het geen eenvoudig verdienmodel omdat de inkomsten onzeker kunnen zijn. Dit neemt niet weg dat we conform de motie, in de komende gesprekken met sekswerkers en exploitanten aandacht blijven besteden aan de mogelijkheden van passende, toegankelijke werkplekken in combinatie met zorg en hulp- en dienstverlening.

Ook de proeftuin thuiswerken zal helaas niet vaak een passende oplossing zijn. Het vraagt onder meer om gezonde financiën en stabiele huisvesting en dat is voor sekswerkers in een kwetsbare positie vaak moeilijk te realiseren.

Motie 163: Houd Zandpad beschikbaar voor sekswerk
Met de raadsbrief van 16 januari 2024 informeerden we u over onze plannen rondom het Nieuwe Zandpad. Hierin gaven we aan het versnelde planproces voor tijdelijke woningen op het Nieuwe Zandpad op te starten waarbij we als randvoorwaarde opnemen dat er ruimte blijft voor een kleinschalige locatie voor sekswerk als dat in de toekomst gewenst blijkt. Momenteel werken wij aan de beknopte bouwenvelop.

5. Begroting op hoofdlijnen

Conform toezegging vindt u hieronder de projectbegroting op hoofdlijnen. Met de voorjaarsnota van 2023 kende u een budget toe van 0,645 miljoen euro voor de jaren 2023, 2024 en 2025. De ruimte voor deze incidentele middelen was gevonden in bestaande structurele middelen van VTH (0,425 miljoen euro) en VG (0,220 miljoen euro). In totaal is het projectbudget 1,935 miljoen euro.

Dit budget is nodig voor een langere periode dan drie jaar: de proeftuinen zelf duren drie jaar en de voorbereiding daarvan kost ook tijd. Daarnaast is het nog onzeker wanneer de proeftuin met een kleinschalige locatie start. Dat hangt vooral af van wanneer er een kansrijk initiatief in beeld komt. Deze proeftuin zal waarschijnlijk later starten en eindigen dan de proeftuin thuiswerken. Daarom verwachten we dat een deel van het budget in 2026 en 2027 nodig is.

Op dit moment schatten we in dat het door u toegekende budget net voldoende is voor de uitvoering van onze plannen. Omdat we het exacte verloop van de proeftuinen niet kennen, zijn er nog diverse onzekerheden.

Tabel: Projectbegroting op hoofdlijnen (bedragen in € 1.000,--)

Jaar	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Totaal**
Totaal toegekend budget	645	645	645			1935
Geschatte kosten:						
Fase bestuurlijke reactie Sorgdrager	186					0
Proeftuin Thuiswerken	89	232	150	113	62	645
Proeftuin Kleinschalige Locaties	89	231	161	94	55	628
Vereenvoudigen regelgeving	10	23	12	8	5	59
Platform sekswerk Utrecht	5	12	19	13	8	56
Lerend evalueren	5	78	60	59	69	271
Onvoorzien	0	25	20	20	25	90
Totaal	**383**	**601**	**422**	**306**	**224**	**1.935**

Bovenstaande tabel betreft de stand van zaken van voor de voorjaarsnota. Het zwaartepunt van de kosten in 2024 ligt op de voorbereiding van de proeftuinen en de aanpassing van onze regelgeving. We bereiden het toezicht voor op veilig en gezond thuiswerken en het sekswerk in een kleinschalige locatie. De kosten van toezicht en handhaving zelf zijn in de begroting opgenomen vanaf het moment dat we verwachten dat de proeftuinen starten.

In de bovenstaande toelichting is geen rekening gehouden met eventuele bezuinigingen of het temporiseren van activiteiten in het licht van de huidige financiële situatie van de gemeente.

Tenslotte

Samen met sekswerkers, hulp- en dienstverlening, politie, exploitanten en andere betrokken partijen in onze stad zijn we weer een paar stappen verder op weg naar een passende modernisering van het sekswerkbeleid. Al lerende blijven we ons inzetten voor schone, veilige en transparante sekswerkplekken in onze stad. We houden u op de hoogte van de voortgang hierin.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,